

Enkhuizen terug in de tijd

excursie - bovenbouw

Inhoud:

- Blz. 2 korte omschrijving
- Blz. 3 opbouw en organisatie
- Blz. 4 antwoorden werkboekje
- Blz. 6 kopieerblad handleiding ouders/begeleiders
- Blz. 7 achtergrondinformatie
- Blz. 13 Enkhuizer volkslied
Westfriezenlied

Informatie voor docenten

Milieu Educatie Centrum 'De Witte Schuur'
Wilhelminaplantsoen 2, 1601 LS Enkhuizen
tel: 0228-320 310
info@mec-dewitteschuur.nl
www.mec-dewitteschuur.nl

Excursie – Enkhuizen *terug in de tijd*

Voor: groep 7 en 8
Wanneer: april
Duur: ca. 2 uur
Locatie: vanuit *De Witte Schuur*

* Deze activiteit wordt in een werkboekje uitgewerkt.
De kopieerbladen (versie A4 en versie A5) zijn uit de website te downloaden
Bij ons kunt u de boekjes voor € 0,50 per stuk bestellen.

Doelstelling

Bewustwording van ontwikkelingsprocessen in relatie tot geschiedenis. Waardering en draagvlakke voor erfgoed ontwikkelen.

Algemeen:

Cultuurhistorie en natuurhistorie staan centraal. De leerlingen leren over de geschiedenis van Enkhuizen. Hoe ontstaat een stad? De stad als dynamisch complex wordt nader bekeken. Wat waren de leefgewoonten? Wat is daarvan overgebleven (cultureel erfgoed)? Het verleden wordt verklaard binnen een sociaal-economische context.

Deze activiteit is tot stand gekomen in samenwerking met Vereniging Oud Enkhuizen. Zij doen dit op vrijwilligersbasis. Na de inleiding gaan de leerlingen onder begeleiding van een gids op pad. Ze worden interactief betrokken bij het verhaal, daarom is belangrijk dat ze ook inhoudelijk voorbereid zijn.

Opbouw en organisatie

Verloop activiteit:

De klas wordt door een medewerker van MEC De Witte Schuur ontvangen. Een gids van de Vereniging Oud Enkhuizen geeft een theoretische inleiding, waarna de klas in groepjes (maximaal 8 leerlingen per groepje) op pad gaat. Elke groep wordt begeleid door een gids en een begeleider vanuit school wandelt mee. Aan het einde van de excursie verzamelen alle groepen zich in De Witte Schuur en gaan ze weer naar school.

<u>ochtend</u>	<u>schema</u>	<u>middag</u>
09.30 uur	ontvangst in De Witte Schuur	13.00 uur
09.35-10.00 uur	inleiding door gids Oud Enkhuizen	13.05-13.30 uur
10.00-11.20 uur	wandeling	13.30-14.50 uur
11.20-11.30 uur	verzamelen in De Witte Schuur en evaluatie	14.50-15.00 uur

Verwerking:

Na de excursie kunt u met de leerlingen het vragenboekje individueel, klassikaal of in groepjes uitwerken.

Vorbereiding en aandachtspunten:

Ter voorbereiding kunt u in een kringgesprek zowel de praktische informatie (gedrag, organisatie etc.) alsook de inhoudelijke stof bespreken. In deze informatiebundel vindt u veel achtergrond informatie en een uitgebreide beschrijving van de route. Bij de wandeling zijn de kinderen in groepjes (6-8 leerlingen per groepje) verdeeld. Elke groep gaat met een gids op stap (de route is hetzelfde maar heeft een ander beginpunt). De gidsen proberen de excursie interactief te laten verlopen. Daarom is het prettiger vooral ook voor de leerlingen als ze er goed op zijn voorbereid. De school is verantwoordelijk voor de leerlingen en zorgt voor voldoende begeleiding.

Gedrageregels;

- De activiteit in de Witte Schuur is een les waarbij de regels in de klas gelden.
- De gidsen zijn vrijwilligers, wij vragen hier respect en aandacht voor.
- Mobiele telefoons uitzetten – ook de begeleiders.
- De begeleiders ouders weten wat er van ze verwacht wordt (kopie handleiding blz. 6)

Organisatorisch:

DWS:

- coördineert en zorgt voor de afspraken
- zorgt voor veilige randvoorwaarden en duidelijke instructies
- zorgt voor notitieblad en schrijfgerij

V. Oud Enkhuizen:

- verzorgt de inleiding
- komt met voldoende gidsen (minimaal 1 gids per 6-8 kinderen)

Leerkracht:

- komt met de klas én min. 1 begeleiding per groepje
- bereidt de klas voor op de excursie
- verdeelt de klas in groepjes van 6-8 ll. per groepje
- bespreekt de gedragscodes in de klas
- informeert de begeleiders/ouders (u kunt het kopieerblad gebruiken)
- kopieert het werkboek voor de evaluatie op school

Antwoorden van het werkboekje

De in het werkboekje gestelde vragen met de daarbij behorende antwoorden:

De vraag is (soms ingekort en) onderstreept Het **antwoord** is **vet en schuin**

1 Waarom staat de gedenkpaal hier? **ter nagedachtenis aan de overleden zieke zeelieden**

2 Waarom is Jan Huygen van Linschoten beroemd geworden? **zijn uitgebrachte zeekaarten**

3 Wat zijn duigen? **de kromme planken van een houten ton/vat**

4 Waarom is de zeemuur gebouwd? **verdediging tegen vijanden en woeste golfslag van de Zuiderzee**

5 Wanneer is de zeemuur gebouwd? **Het dijkje in 1567 en het muurtje in 1608**

6 de iepen langs de zeemuur geplant? **Als wind en stofvangers ter bescherming van de stad**

7 Kunnen we nog een keer zo'n woeste zeestorm verwachten? **nee**

8 Waarom wel/niet? **door de Afsluitdijk is de Zuiderzee het IJsselmeer geworden en is het geen woeste zee meer**

9 Hoe krijgen mossen water als ze op de stenen groeien? **korstmos is een samenstelling van schimmels en algen, de schimmel geeft de alg vocht, in ruil voor suikers**

10 Welke kleuren korstmossen heb je gezien? **lichtgroen/zilvergrijs, geelgroen, groen, donkergroen**

11 Hoe zag het recreatiegebied er ruim 50 jaar geleden uit? **Ondiepe zee**

12 Wat is een "recreatiegebied"? **ontspannen/genieten in en van de natuur door toeristen**

13 Wat heeft het water vooral zover teruggedrongen? **de zandopspuiting rond 1955**

14 "candide et constanter" **rechtvaardig en volhardend (eerlijk zijn en doorzettingsvermogen)**

15 "probis et improbis" ('goed en niet goed') **iedereen mag naar binnen (rijk, arm, goed, slecht)**

16 haring het wapen van Enkhuizen? **Enkhuizen werd bekend om de haringvangst**

17 Wanneer is dit gebouw (stadhuis) gebouwd? **1688**

18 Hoe komt het kanon van de Duinkerkers hier terecht? **als oorlogsbuit**

19 Noem 2 soorten straffen? **boete, schandpaal, brandmerken, geseling, verbanning, verbeurdverklaring bezittingen, doodstraf (mocht alleen in steden)**

20 Waarom staat dit gebouw zo scheef? **het staat aan de voet van de Westfriese dijk; de bodem verzakt door verdroging (uitwatering)**

Konden ze vroeger niet goed bouwen? **toen was het nog geen probleem, maar, door het zakkende waterpeil nu, zakt de grond steeds verder**

Bestaat het gevaar dat het omvalt? **nee, want het is na de renovatie verstevigt**

21 Wat wordt er nu in de gevangenis gedaan? **gevangenis museum**

22 Hoe noemt men zo'n gevel? **trapgevel**

23 Wat zijn de drie woorden in de rij metalen letters? **1. HUIS 2. BOOT 3. VIS**

24 Hoe komt de Bierkade aan zijn naam? **hier kwamen vroeger de schepen met biervaten aan (waar tevens de douane zat)**

25 Waarom dronken de mensen bier? **omdat het water zo vies en ongezond was**

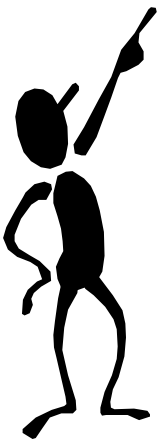
Handleiding voor de begeleiding bij de activiteit: "Enkhuizen Terug in de tijd"

In deze activiteit krijgen de leerlingen een rondleiding langs verschillende bezienswaardigheden in Enkhuizen. De klas wordt in kleinere groepen verdeeld en u begeleidt één groep. U gaat dus met uw groepje samen met een gids op een excursie.

Doel van de activiteit; inzicht krijgen in het ontstaan van de stad Enkhuizen. Cultuurhistorie en Natuurhistorie staan hier centraal. Deze excursie hoort bij het schoolprogramma. De leerhouding van de kinderen is belangrijk.

- Deze activiteit is tot stand gekomen in samenwerking met de vereniging "Oud Enkhuizen". Na de inleiding gaan de groepjes met een gids en een begeleider op pad.
- Een gids van "Oud Enkhuizen" gidst de rondleiding. De gidsen zijn deskundig en vertellen over de verschillende bezienswaardigheden. Zij doen dit op vrijwillige basis!
- Wij vragen u ervoor te zorgen dat de kinderen respect voor de gidsen opbrengen en zich naar behoren gedragen.
- Soms is er één of twee leerlingen die voor onrust zorgen. Bij extreme verstoring brengt U ze terug naar De Witte Schuur. Ze kunnen hier wachten tot afloop.
- Per groepje krijgen leerlingen notitiebladen op een klembord en potloden mee, waarop ze tijdens de rondleiding aantekeningen kunnen maken die ze nodig hebben voor het werkboekje. Iets anders hoeven ze onderweg niet mee!
- Bij terugkomst in De Witte Schuur leggen de leerlingen de materialen terug en nemen ze het notitieblad mee. Er volgt een korte evaluatie.

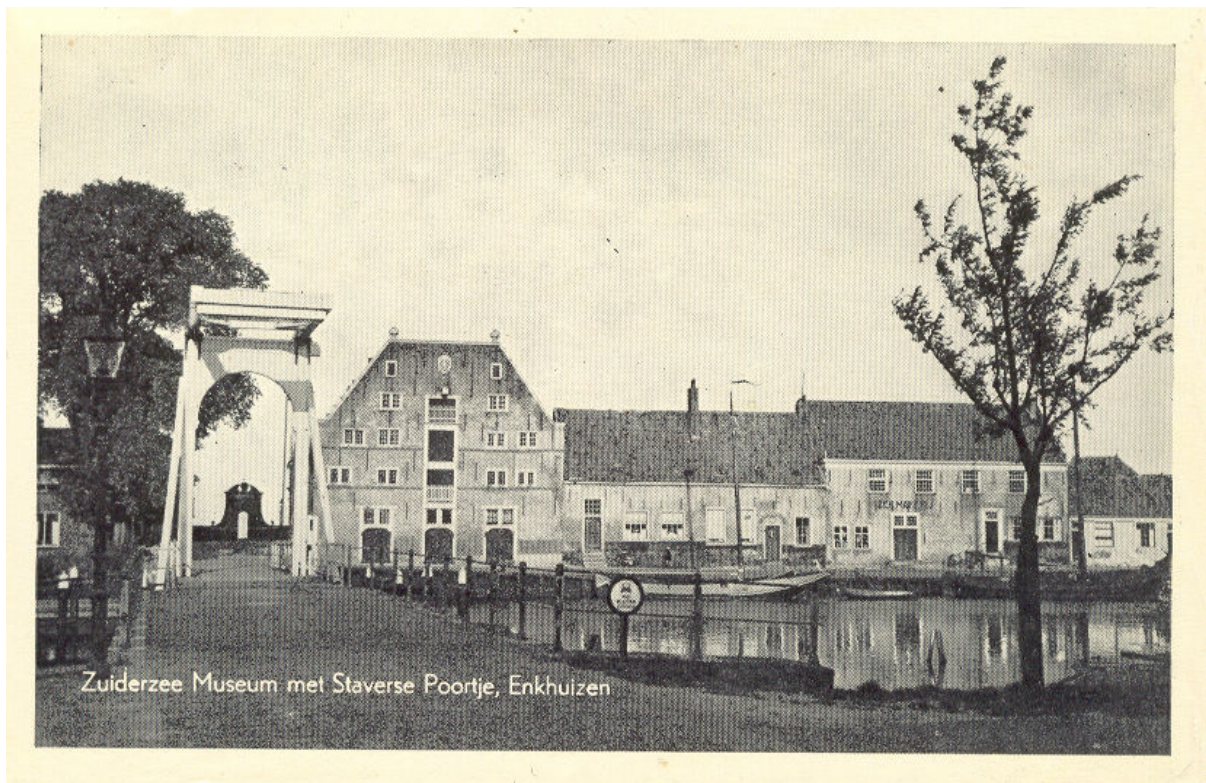

**We verzoeken u om de mobiele telefoons uit te zetten.
Als het niet anders kan, breng de gids dan op de hoogte!**

Wij wensen u een plezierige en leerzame wandeling!

Enkhuizen terug in de tijd

Achtergrond informatie voor docenten

De activiteit "Enkhuizen terug in de tijd"
is tot stand gekomen door samenwerking van
Vereniging Oud Enkhuizen en MEC *De Witte Schuur*

Achtergrondinformatie: Jan van der Haar

Hierbij de omschrijving van de wandeling "Enkhuizen terug in de tijd", georganiseerd door MEC De Witte Schuur en uitgevoerd met medewerking van Vereniging Oud Enkhuizen.

Routebeschrijving:

De Witte Schuur
Wilhelminaplantsoen
Boksewei
Matrozen of Bonkenkerkhof
vijver
via de Muur langs de speeltuin
richting Openluchtmuseum Z.Z.M.
Peperhuis
Compagniebrug over
Stadskantoor
Hoogstraat 8
Stadsgevangenis
Stadhuis
terug over de Compagniebrug en linksaf
langs Timmerwerf en Oosterhaven
richting Donkerstraat t.o. Bierkade
De Witte Schuur

(deze wandeling kan ook in tegenovergestelde richting worden gelopen)

BIJZONDERHEDEN

Wilhelminaplantsoen

Dit gebied was zo'n 400 jaar geleden een groot industriegebied met havens, bedrijven en werkplaatsen. In die tijd groeide Enkhuizen zeer snel en ontwikkelde zich tot een van de belangrijkste steden van Nederland. De stad werd dan ook van alle kanten uitgebreid en rond 1600 werd dit gebied "ingelijfd". Op de plaats waar nu de Algemene Begraafplaats staat, stond toen o.a. een giethuis. Kerkklokken en kanonnen werden daar gegoten. Toen het verval van Enkhuizen zich inzette, rond 1720, werd het giethuis gesloten. In 1810 kocht de Marine het gebouw en gebruikte het als hospitaal voor zieke mariniers. In een periode van zo'n 20 jaar werden op het Matrozenkerkhof 1350 lichamen begraven. In 1828 werd het giethuis gesloopt en in 1886 werd het zo geheten Matrozen of Bonkenkerkhof geruimd. Deze oude benamingen bestaan nog steeds, evenals de Boksewei dat daar ook in de buurt ligt. In vroegere jaren was dit stuk land in gebruik door de familie Bok. Het water in de plantsoenen zijn overblijfselen van twee grote havens die tussen 1560 en 1562 zijn gegraven. De vijver in west-oost richting was de Vissershaven en de vijver langs de Prins Bernardlaan (richting Algemene Begraafplaats) was de Krabbershaven. Dit gebied raakte in verval. Alles werd gesloopt en er ontstond een moerassig gebied. Rond 1935 werd het een plantsoen, aangelegd in het kader van een zogeheten werkloosheidsproject. Mensen die geen werk hadden moesten hier werken, anders ontvingen ze geen uitkering.

De Muur

Het dijkje is van 1567 en het muurtje is daar in 1608 opgezet. Deze is als verdediging aangelegd tegen vijandelijke aanvallen en als bescherming tegen de toen nog soms woeste Zuiderzee met z'n eb en vloed. Tijdens de zware stormen werd de muur dikwijls zwaar beschadigd maar altijd weer hersteld. De laatste keer gebeurde dat in 1916. De grond achter de muur is rond 1955 opgespoten. Toen begon men met de aanleg van de dijk naar Lelystad. Deze dijk moest gebouwd worden op een sterke ondergrond. Het slappe zand moest eerst worden weggehaald en werd met grote buizen opgespoten op de plek wat nu het recreatieterrein is en waar het openluchtmuseum (ZuiderZeeMuseum) nu is.

Peperhuis

Deze gebouwen zijn in gebruik als binnenmuseum van het Z.Z.M. Het is in 1625 gebouwd door koopman Pieter van Berensteyn die het als woonhuis en pakhuis gebruikte. In 1682 werd het aangekocht door de in 1602 opgerichte VOC voor de somma van f 2600,=. In 1798 werd de VOC opgeheven en het werd een opslag voor de Marine. Daarna werd het jarenlang een pakhuis voor o.a. vis en kaas. In 1903 kocht de zaadfirma Sluis en Groot het pand en ging er zaden in opslaan. Zij kochten het voor f 8000,=. In 1947 schonk de familie Sluis en Groot het Peperhuis aan (het toen nog op te richten) Zuider Zee Museum, voor het symbolische bedrag van f 1,=. Door deze gift lag Enkhuizen meteen in een winnende positie om het door vele steden fel begeerde museum binnen te krijgen. Tussen 1997 en 1999 is het binnenmuseum toegankelijk gemaakt voor gehandicapten en werd het heropend door koningin Beatrix. Om het binnen en buitenmuseum een verbinding te geven werd er een prijsvraag uitgeschreven. Kunstenaar Ruygrok uit Den Oever won deze prijsvraag met zijn ontwerp van een navelstreng van 19 willekeurige letters met daarin de woorden Huis, Boot en Vis.

Staverse Poortje

Rond 1615 werd het Staverse Poortje gebouwd, raakte in verval en werd in 1833 weer herbouwd. Tijdens de zware storm van 1916 raakte het zwaar beschadigd en werd weer gerenoveerd.

Compagniebrug

Op deze brug krijgt men een mooi inzicht over het bouwen, vroeger en nu. Rechts ziet men de zogenaamde Lintbebouwing uit de jaren 1920. Daarachter de Timmerwerf uit de jaren 1970 en de Suydersee State, gebouwd in de jaren 1990. Links ziet men één van de mooiste stukjes Enkhuizen; kleine huisjes, Gevangenis en Stadhuis. Daartussenin het onopvallende Stads kantoor.

Hoogstraat 8

Een van de weinig overgebleven zogeheten Theehuisjes. Rijke mensen woonden o.a. aan de Breedstraat in grote huizen met een lange tuin. Aan het einde van de tuin bouwde men een theehuis om 's middags of op zondag uitgebreid thee te drinken. Ook ontving men er familie of andere gasten.

Gevangenis

Werd in vroegere jaren gebruikt voor het opsluiten van boeven, rovers, oplichters en moordenaars. De huidige gevangenis is van 1612, maar de onderste cellen zijn al in 1570 gebouwd. Gevangenisstraffen zo als wij die nu kennen waren toen onbekend. De misdadiger werd gearresteerd en tot zijn berechting vastgezet. Als de Schout en Schepenen "recht" hadden gesproken, werd de straf meteen ten uitvoer gebracht. Soms werd het een boete of de schandpaal, maar ook geseling, brandmerken, verbanning of verbeurdverklaring van je bezittingen. De doodstraf werd ook wel uitgesproken (alleen in de steden).

Stadhuis

Is in 1688 gereed gekomen na een periode van 60 jaar van strijd of en waar het nieuwe Stadhuis zou moeten komen. Het Stadhuis is een van de mooiste van ons land en lijkt een beetje op het Paleis op de Dam. Dat klopt. Het paleis werd gebouwd door ene Jacob van Campen. Ons stadhuis is gebouwd door Steven Vennecool. Zijn vader werkte voor Jacob van Campen. Steven vond het paleis op de Dam zo mooi, dat hij het een beetje heeft nagebouwd. De wapens op het Stadhuis zijn niet goed; de vissen zwemmen de verkeerde kant op. De spreuk Candide et Constanter betekent: rechtvaardigen volhardend. Onder het balkon staat Probis et Improbis, hetgeen wil

zeggen: de goeden en de slechten. Het boek aan het balkon moet het boek voorstellen waarin de stadsrechten zijn beschreven het is versierd met een zwaard (macht) en een zogenaamde lictorenstaf (wijsheid). Het wapen bovenin rust op zeewier met daaronder vissersnetten met kurken. Het wapen is versierd met parels. Voor het Stadhuis staat een kanon, buitgemaakt op de Duinkerkers. Ook de plaats waar de schand- of geselpaal stond is nog te vinden.

Timmerwerf

In de tijd van de VOC was hier een grote scheepswerf, waarop de VOC schepen, die uit Enkhuizen vertrokken voor verre wereldreizen, werden gebouwd.

Bierkade

Op deze plaats kwamen in vroegere tijd de schepen aan, uit het buitenland, met bier dat in grote vaten was verpakt. In vroegere tijden dronken de mensen heel veel bier. Wel zo'n 400 liter per hoofd van de bevolking per jaar. Dit is meer dan 1 liter bier per dag. (nu is het ongeveer 120 liter per jaar). Dit kwam omdat het drinkwater van een slechte kwaliteit was. Melk was schaars en werd gebruikt voor de baby's of er werd pap van gekookt. Wijn was voor de gewone man niet te betalen en koffie en thee kwamen pas later. Alle steden hadden dan ook zelf brouwerijen waar een slecht soort bier werd gebrouwen. De betere bieren moesten dan ook geïmporteerd worden. Enkhuizen had tussen 1570 en 1680 negentien brouwerijen! (Grote biersteden waren Amersfoort met 350, Delft met 200 en Haarlem met 100 brouwerijen). Op de Bierkade stond een douanepost, want er moest belasting betaald worden. De bierdragers vervoerden de vaten naar de stad met paardenwagens. Zij kregen drie stuivers per vat.

BEKENDE ENKHUIZERS

Waghenaer en Van Linschoten

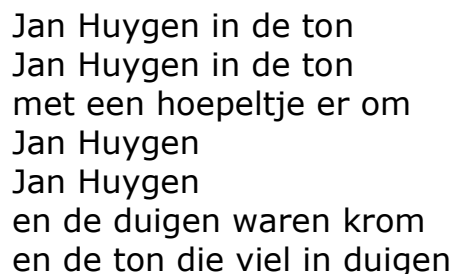
Het is tegenwoordig heel gewoon om een wereldreis te maken. Wij stappen in een vliegtuig en ieder deel van de wereld is te bereiken. Of het in het noorden, oosten, zuiden of westen ligt, het is geen probleem. De automatische piloot wordt ingesteld, de computer berekent de reistijd, weersomstandigheden en binnen enkele uren zijn wij op de plaats van bestemming. Dat was een paar honderd jaar geleden wel even anders! Grote delen van de wereld waren nog onbekend en wat wel bekend was (door de reizen van geleerden en ontdekkingsreizigers) was zeer moeilijk bereikbaar: de reizen namen maanden in beslag! Gelukkig hebben deze mensen alles op papier gezet of hebben hun indrukken aan anderen verteld. Enkhuizen had in de 16^e eeuw ook enkele beroemde geleerden en ontdekkingsreizigers, onder andere Waghenaer en van Linschoten.

Waghenaer

Een geboren Enkhuizer, van groot belang geweest voor de ontwikkeling der Nederlandse Zeevaart in de 16^e en 17^e eeuw. Zijn zeekaartboeken "Spiegel der Zeevaart" uit 1584 en "Thresoor der Zeevaart" uit 1592 met beschrijvingen, hebben jarenlang (ook in Engeland) als standaardwerk dienst gedaan. Ook zijn fraai gegraveerde plattegronden van Enkhuizen uit 1577 en 1598 zijn beroemd.

Van Linschoten

Was de zoon van een notaris uit Haarlem die in Enkhuizen was komen wonen. Hij liet zich, toen hij 16 was, inschepen op koopvaarders met bestemming Portugal en Spanje. Na jarenlange omzwervingen kwam hij in 1583 op Goa aan (India) waar hij het in 1585 tot rentmeester van de onderkoning bracht. Pas in 1592 keerde hij terug naar Enkhuizen. Daarna ondernam hij vele ontdekkingsreizen naar het "Hoge Noorde" onder andere in 1594 en 1595. Hij rapporteerde aan Prins Maurits en aan Oldenbarneveldt. Van zijn hand verschenen vele zeekaarten. Vooral zijn "Itenerio ofte Schipvaart" is wereldberoemd geworden. Ten tijde van zijn ontdekkingsreizen, ontstond een liedje wat heden ten dage nog steeds bekend is:

Jan Huygen in de ton
Jan Huygen in de ton
met een hoepeltje er om
Jan Huygen
Jan Huygen
en de duigen waren krom
en de ton die viel in duigen

Hoe dit liedje is ontstaan?

Die ton was een baken; een ton op een lange staak die in zee stond. Jan Huygen van Linschoten was in 1595 op weg naar Azië langs de noordpool. Hij liep vast in het ijs en moest terug. De eerder gezette tonnen (wegwijzers) waren weg! Door de sterk wisselende weersomstandigheden (vorst deed het krimpen en vocht deed het uitzetten) waren de hoepels los gekomen en in duigen gevallen. Ter hunner nagedachtenis staat er een beeld langs de muur op het snijpunt van de Waghenaer en van Linschotenstraat. De beelden groep is gemaakt door Sophie Hupkes en is op 16 juli 1988 onthuld. Waghenaer en van Linschoten hadden geen geld om hun gegevens in boekvorm te laten uitkanen. Gelukkig was een rijke stadgenoot bereid om geld beschikbaar te stellen; ene Dr. Maelson. Een straatje achter de Westerkerk is naar hem vernoemd.

Maelson

Hij was doctor in de medicijnen in Enkhuizen en aldaar geboren. Hij was in 1563 aangesteld op een wedde van 42 guldens per jaar! Na de overgang in 1572 trad hij in staatsdienst en werd ook pensionaris van de Stadt Enkhuizen. Hij werd lid van de gecommiteerden van West Friesland en

nam zitting in de Raad van Prins Maurits. In 1575 en 1585 werd hij op een diplomatieke missie gestuurd naar het Hof van Engeland en in 1596 werd hij naar de Deense Koning Christiaan IV uitgezonden.

Dirk Gerritsz Pomp

Ook een ander minder bekende Enkhuizer heeft veel bijgedragen tot kennis van de zeeën en de routes naar Japan, China en het toenmalige Oost India. Op 11 jarige leeftijd werd Dirk Gerritsz Pomp naar familie in Portugal gestuurd om daar verder te studeren. Toen hij 23 jaar was is hij naar Goa gestuurd (India) omdat hij toen al veel kennis bezat over Portugal. Goa was in die tijd een groot internationaal handelscentrum. Hij bleef daar 20 jaren en tijdens die periode ondernam hij reizen naar China en Japan. Op 43 jarige leeftijd ging hij terug naar Enkhuizen. Op de terugreis ontmoette hij aan boord van een schip Jan Huygens van Linschoten. Vanuit Enkhuizen ondernam hij nog enkele reizen onder andere in 1606 naar Bantam (Java). Op de terugweg in 1609 is hij overleden. In 2001 is er een plein naar hem vernoemd bij de nieuwe Krabbershaven tegenover het station.

Jacob Mossel

Bijna niemand heeft ooit van Jacob Mossel gehoord. Toch is hij een zeer belangrijke inwoner van Enkhuizen geweest. Hij is in 1704 geboren en ging op 15-jarige leeftijd als lichtmatroos met 't VOC-schip "De Haringtuyn" naar Oost Indië. Hij maakte snel promotie en werd in 1726 boekhouder met een maandloon van 30 Guldens. In 1730 trouwde hij en werd in dat jaar factuurhouder met een salaris van 360 Guldens. In 1736 werd hij benoemd tot Hoofdadministrateur en Opperkoopman. 1752 was het jaar dat hij Gouverneur Generaal werd van de VOC in Oost Indië; de hoogste baas. Jacob Mossel overleed op 15 mei 1761 in Batavia (nu Jakarta) en werd daar ook begraven.

WAGHENAER	1533-1606
VAN LINSCHOTEN	1563-1611
MAELSON	1538-1601
POMP	1545-1609

Gegevens: diverse STEEVASTEN, "Gisteren is voorbij" van P.M. Rooker.

Jan van der Haar

Het Enkhuizer lied

Al aan het oude IJsselmeer, daar ligt een havenplaats
Het is de oude haringstad, waar heel mijn hart voor slaat
Een stad van zaad, van vis en vee en met een bouwershoek
Vanwaar het oude carillon je reeds van verre groet!

refrein: Ja dat is Enkhuizen, de Haringstad
Met zijn Zuidertoren, plantsoen en bloemenschat
De Dromedarisklokken, die kling'len tevree
Ja daar wil ik wonen, daar dicht bij de zee

Wij hebben ook een Meidenmarkt, een Hel en Vagevuur
Een Ekster- en een Kwakerspad en langs de zee een muur
Dan ben je aan de buitenkant, waar oude vissers staan
Vertellend hoe 't in vroeger tijd met vissen is gegaan

refrein...

't Suud dat is de vissersbuurt, daar zie je 't Krabbersgat
Daar hoor je namen als "de Does", "de Garnil" en "de Kat"
Oh, stadje aan het IJsselmeer, wat ben je wonderschoon
Jij bent op aarde toch de plek waar ik het liefste woon

refrein...

Het mooi van Neerlands stedenschoon, is hier in al zijn pracht
Een Spaans kanon uit vroeger tijd, houdt voor 't stadhuis de wacht
Een vestingwal omringt de stad, een gordel van smaragd
Het riet buigt statig in de wind, in d'oude Vestinggracht

refrein...

Ja daar wil ik wonen, daar dicht bij de zee

Westfriezenlied (wijze: Waar het lied der branding)

Waar de golfjes kabbelen langs 'IJsselmeer
Hurken achter dijken vele dorpjes neer
Daar is ons Westfriesland
Land van veld en wei
Waar de bollen bloeien in een bonte rij
Ja, daar wil ik wonen
't Land van sloot en riet
Dat is ons Westfriesland, dat vergeet ik niet

Waar de leeuwerik zijn mooiste zangen zingt
Waar des avonds zacht en teer het Angelus klinkt
Dat is ons Westfriesland
Met zijn bonte vee
Daar bloeien schone tulpen en delen welvaart mee
Hier en daar een molen
Als een wachter staat
Dat is ons Westfriesland, dat ik nooit verlaat

Waar de winter alles hult in witte sneeuw
Waar in wiekend zacht een witte zilvermeeuw
Waar langs gladde banen
Jong Westfriesland zwiert
Langs de dode akkers
Waar geen bloem meer tiert
In een held're vrieslucht
Mooier nog dan ooit
Dat is ons Westfriesland
Dat vergeet ik nooit